

KARE geeft het voorbeeld met gezinsgerichte hulp

TEKST ARNOUD KLUITERS FOTO'S ARCHIEF WERELDKINDEREN

Nog tot medio 2020 biedt Wereldkinderen financiële ondersteuning aan het KARE-project in de Indiase hoofdstad Delhi. In een land waar miljoenen kinderen zonder een gezin opgroeien, zorgt dit programma ervoor dat gezinnen ondanks moeilijkheden bij elkaar blijven.

Wereldkinderen

Ieder kind heeft recht op een thuis. Vanuit dat motto komt Wereldkinderen mondiaal op voor de rechten en het welzijn van kinderen zonder ouderlijke zorg. Doel is te voorkomen dat zij moeten opgroeien buiten de beschermende omgeving van het eigen gezin. Zijn ze hun thuis kwijtgeraakt, dan wordt ingezet op een terugkeer naar de biologische familie of in elk geval een pleeggezin in de eigen gemeenschap. Wereldkinderen ondersteunt projecten in Burkina Faso, Zuid-Afrika, Ethiopië, Kenia, Colombia, Filipijnen, India, China en Thailand. Wereldkinderen werkt daarbij met vier thema's: een sociaal vangnet voor kwetsbare gezinnen, sociaal-economische versterking van gezinnen, terugkeerprogramma's naar de eigen familie en een vervangend thuis in eigen land. De thema's lopen op projectniveau in de praktijk vaak in elkaar over.

Kijk voor meer informatie over de projecten op www.wereldkinderen.nl.

Nadat hun moeder in 2014 aan tuberculose overleed, stonden de dochters Megha en Neeru (nu veertien en elf jaar) er alleen voor met vader Subhash. Niet alleen moesten zij samen dit grote verlies zien te verwerken, ook ervoer hun vader hoe geïsoleerd hij in zijn omgeving kwam te staan.

Subhash koos er namelijk voor zijn twee opgroeiende meiden zelf op voeden, ook al kwamen zijn karige inkomsten als kleermaker hierdoor verder onder druk te staan. Waar hij hoopte op de steun en goedkeuring van familie en vrienden, reageerden die juist kritisch. Waarom koos vader niet voor de makkelijke weg, door het tweetal in een kindertehuis te plaatsen?

Subhash zou zeker niet de enige zijn. Zo'n 20 tot 24 miljoen kinderen groeien in India buiten het gezin op, op een totaal van ongeveer 1,3 miljard inwoners. Uit recent onderzoek in New Delhi blijkt dat 82 procent van de

kinderen in kindertehuizen zogenoemde halve wezen zijn. Zij hebben nog een ouder. Nog eens zeven procent is door hun beide ouders naar het tehuis gebracht of in de steek gelaten. In die cijfers zijn de kinderen die op straat leven nog niet meegeteld.

Armoede en onwetendheid

“De armoede is gigantisch in dit land. Er zijn gebieden waar anarchie heerst en vechtpartijen aan de orde van dag zijn. Er zijn epidemieën en de gezondheidszorg is beperkt. Ouders komen door het geweld om het leven, door ziektes of door overmatig alcoholgebruik. Dagelijks komen kinderen er alleen voor te staan of ze lopen door psychisch en lichamelijk misbruik van huis weg. Hen wacht een leven op straat of ze vinden een plekje in bijvoorbeeld een kindertehuis. Overgebleven familieleden haken helaas af. Ze weten niet wat ze moeten doen of hebben geen geld. Zo blijven de kinderen alleen achter.”

Aan het woord is Jim Dé, hij zette in 2016 het Kinship and Relationship Engagement-programma (KARE) op. In tegenstelling tot veel andere organisaties zet KARE niet specifiek in op het aanbieden van een dak boven het hoofd, maar probeert het met gezinsgerichte zorg juist te voorkomen dat kinderen er alleen voor komen te staan. Hij vertelt verder: “Opvang in een instituut is geen oplossing. De kinderen die daar terechtkomen, lopen namelijk risico. Ze hebben een grotere kans op verwaarlozing, misbruik en onrust. Boven-

dien ontbreekt in zo'n gecontroleerde omgeving de hechting die een familie wel kan bieden. En een kind leert er niet om zelf beslissingen te nemen. Ook op het gebied van sociale en emotionele groei wordt het sterk verwaarloosd en dat heeft invloed op de cognitieve ontwikkeling. Zo'n tachtig procent van de kinderen in kindhuizen ontwikkelt zich zonder hoop, plannen en doelen. Velen wacht uiteindelijk een leven in de misdaad."

Wiel uitvinden

Jim Dé kiest ervoor de problemen aan de basis aan te pakken. Maar hoe kun je ervoor zorgen dat gezinnen of families bij elkaar kunnen blijven en dat kinderen op termijn zichzelf kunnen onderhouden? Als oprichter van KARE stapte hij volkomen blanco in het nieuwe project. Bij gebrek aan eerdere ervaringen of opgestelde rapporten moest Dé zelf het wiel uitvinden. "Veel barrières kunnen weldegelijk geslecht worden, een weeshuis is geen oplossing. Daar is de situatie onhoudbaar." Uit cijfers van de Indiase overheid van 2015 blijkt dat alleen al in Delhi zo'n 14.000 kinderen in een instituut verblijven. De stad bestaat uit elf districten, per district kloppen er maandelijks vijftien tot twintig families aan met het verzoek hun kind(eren) een plaats te geven. Ook melden kinderen zich soms zelf. Ze lopen weg en gaan in Delhi op zoek naar een rooskleuriger toekomst. Jim Dé: "Dat zijn meer dan tweehonderd kinderen per maand!"

Relatie opbouwen

Met het KARE-programma richt Dé zich op het opnieuw opbouwen van een band tussen een kind en de familie. Kinderen die in tehuizen wonen, krijgen begeleiding bij de terugkeer naar huis. Als er geen vader of moeder meer is die dit kan doen, wordt gezocht naar andere familieleden om de zorg op zich te nemen. Stapsgewijs wordt geprobeerd om het contact te herstellen en weer een relatie op te bouwen. Doel: de betrokken volwassenen weer hun verantwoordelijkheid te laten nemen voor het kind. Kinderen kunnen zo het gevoel krijgen dat ze in een gezin wonen waarmee ze een familieband hebben.

Traumazorg

Hoe zich dat naar de praktijk vertaalt? Dé haalt als voorbeeld een dertigjarige vrouw aan. Vorig jaar overleed haar echtgenoot. Binnen vier maanden belandde zij in de gevangenis na een beschuldiging van diefstal. Tot overmaat van ramp verkraachte een buurman haar negenjarige dochter. "Het gerechtshof zocht contact met ons, waarna we het meisje direct traumazorg konden verlenen. We vingden haar op en gaven haar eten en onderdak. Toen moeder weer thuis kwam, hebben we hen samen verder begeleid. Moeder was door het voorval haar baan kwijtgeraakt en veel geld was er niet. Nu, een jaar later gaat haar dochter weer naar school en voelt zij zich dankzij een goede begeleiding weer stabiel. Maar haar moeder heeft het nog altijd niet makkelijk. Daarom heeft KARE onlangs zo'n 300 tot 400 euro in haar geïnvesteerd. We kochten keukengerei voor haar en ze krijgt dagelijks van ons vers brood, verse groenten en andere ingrediënten. Tijdens de schooluren van haar dochter verkoopt ze vanuit een opgezet winkeltje-aan-huis zelfgemaakt

eten als ontbijt en lunch. En ze volgt een korte training om te leren omgaan met het verdiende en nog terug te betalen geld. Ondanks de bescheiden levensomstandigheden kan zo een stabiele en vertrouwde situatie ontstaan en kunnen moeder en dochter bij elkaar betrokken blijven."

Verbinding

Ook dankzij begeleidingsgesprekken wordt er verbinding gelegd tussen kind en familie. Bij de een gaat dat makkelijker dan bij de ander. Soms wordt het contact stapsgewijs opgebouwd en zien ze elkaar in elk geval tijdens feestdagen. Of verblijft een kind in eerste instantie nog in een kindhuis, waar familieleden het geregeld bezoeken. Iedere situatie vraagt om maatwerk, waarbij de volwassenen leren hoe ze betrokken kunnen blijven. Het programma kijkt verder dan die verbinding: hoe kan het kind zich - gegeven de omstandigheden - zo goed mogelijk verder ontplooiën? "School, het volgen van een opleiding of het starten van een bedrijfje of

► Lees verder op pagina 22

werkplaats, het zijn cruciale stappen om aan de armoede te ontsnappen”, vertelt Dé. “We dragen om die reden ook bij aan bijvoorbeeld schoolgeld, het regelen van een schooluniform of het aanleren van vaardigheden zodat je je verder kunt ontwikkelen. Dan kun je ook denken aan het opstarten van een kleermakerij of beautysalon: daar is niet veel opleiding voor nodig. Tegelijkertijd investeer je in de persoonlijke ontwikkeling van mensen en werk je aan het opbouwen van zelfvertrouwen.”

Kleinschaligheid

Begon Jim Dé een paar jaar geleden nog alleen aan zijn pionierstocht, anno 2019 telt zijn organisatie vijf personen. Ze gaan de wijken in en vergroten daar de bekendheid van KARE. “Ondanks de omvang van de stad, vinden we in kleinere gemeenschappen altijd wel een leider. We zoeken hen op en gaan langs bij families. Zo krijgen mensen het gevoel dat er naar ze wordt geluisterd, we bouwen een relatie met elkaar op.” Kleinschaligheid is dus het credo. Begon KARE in 2016

met hulp van Wereldkinderen aan ondersteuning van veertig kinderen, in 2018 hielp de organisatie inmiddels honderd kinderen. In september 2019 zullen dat 150 kinderen zijn. Vijftig daarvan worden dan door de bijdrage van Wereldkinderen ondersteund. Nog eens 250 kinderen krijgen van KARE niet-financiële hulp, bijvoorbeeld met een mentor, trainer of zorgverlener. Beetje bij beetje zien gemeenschappen, organisaties,

Stapsgewijs wordt geprobeerd om het contact te herstellen en weer een relatie op te bouwen

de overheid en andere belanghebbenden hoe het programma voet aan de grond krijgt en het leven van die kinderen blijvend beter wordt.

“Bij gebrek aan succesverhalen kon ik in de beginperiode nog niet op veel (financiële) ondersteuning rekenen. Maar door alle gesprekken en nauwe contacten met bijvoorbeeld recht instanties, zitten we nu dichter op het vuur. Is er sprake van seksueel misbruik? Staat een kind er alleen voor? Dan staan we sneller klaar, bieden hulp en blijven hen ook erna monitoren.” De overheid heeft een toenemende interesse in het project. “We lobbyen veel en laten voorbeelden zien waaruit blijkt dat juist een aanpak aan de basis een kind verder vooruit helpt. Hoe kunnen we samen, op een structurelere manier, voorkomen dat deze kinderen er alleen voor komen te staan?”

Een jaar geleden, in februari 2018, organiseerde KARE voor de eerste keer een conferentie over zo’n preventieve benadering. “Het is duidelijk dat we een opvanghuis niet de beste plek vinden om kinderen te vangen. Veel beleidsmakers denken nog dat juist grootschalige opvang goed is en kinderen van straat houdt. Daar spreken we over op zo’n congres. Medio maart vindt de tweede editie ervan plaats, waar ik circa zeventig betrokkenen verwacht. We willen hen overtuigen van het succes van KARE.” ■

Aflopend project

Hoewel KARE gestaag vooruitgang boekt, stopt Wereldkinderen in de loop van 2020 met de financiële ondersteuning. “We dragen dit en komend jaar in totaal 50.000 euro bij aan het project. Het gaat om een heel professioneel project. En het zet juist in op voorkómen dat kinderen op straat of in een opvanghuis terechtkomen”, zegt projectcoördinator Patricia Nieuwenhuizen.

“Vorig jaar besloten we de in 2016 gestarte donatie nog twee jaar voort te zetten. Met extra geld, omdat veel mensen specifiek voor kwetsbare kinderen in India doneerden of dat nog altijd doen. Die extra bijdrage deden we wel met de intentie om er in 2020 mee te stoppen. India is een land waar we geen lokale contactpersonen hebben, omdat we er niet meer vandaan adopteren. Daarom kunnen we er onvoldoende monitoren.”

Vooral uit kostenbesparing en efficiëntie gaat nu het roer om. “Nieuw beleid is alleen nog te doneren aan de vijf landen waaruit we ook kinderen adopteren: Thailand, Colombia, Filipijnen, Burkina Faso en Zuid-Afrika. De donateurs die specifiek aan projecten in India doneren zullen we op de hoogte houden van hun donaties.”